

Miðvikudaginn 21. marz 1962.

Nr. 174/1961. **Samband íslenzkra samvinnufélaga**
(Guðmundur Ásmundsson hrl.)

gegn

**Borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgar-
sjóðs** (Tómas Jónsson hrl.).

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómarar Hæstaréttar.

Útsvarsmál.

Dómur Hæstaréttar.

Sigurður Grímsson, fulltrúi borgarfógeta, hefur kveðið upp hinn áfrýjaða úrskurð.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 27. nóvember 1961 og krafizt þess, að úrskurður fógeta verði úr gildi felldur og að stefnda verði dæmt að greiða málskostnað í héraði og hér fyrir dómi.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða úrskurðar og málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi áfrýjanda.

Eigi er í ljós leitt, að í Reykjavík hafi á árinu 1959 verið lagt á sams konar gjaldstofn sem hér er um að tefla lægra veltuútsvar en heimilað er í 2. mgr. 8. gr. laga nr. 43/1960. Eru því ekki skilyrði til að lækka útsvar áfrýjanda samkvæmt ákvæðum 3. mgr. sömu lagagreinar. Verður hinn áfrýjaði úrskurður því staðfestur.

Eftir atvikum er rétt, að málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði úrskurður á að vera óraskaður.

Málskostnaður fyrir Hæstarétti fellur niður.

Úrskurður fógetadóms Reykjavíkur 1. nóvember 1961.

Gjörðarþola, Sambandi íslenzkra samvinnufélaga hér í bæ, var við aðalniðurjöfnun útsvara í Reykjavík árið 1960 gert að greiða útsvar til bæjarsjóðs Reykjavíkur, að fjárhæð kr. 3.394.-

500.00. Niðurjöfnunarnefnd lækkaði útsvar þetta við kæru í kr. 3.358.700.00. Yfirsattanefnd lækkaði útsvarið enn í kr. 2.701.500.00. Á árinu 1960 greiddi gjörðarþoli að fullu þessa síðustu fjárhæð, kr. 2.701.500.00. Úrskurði yfirsattanefndar um téða lækkun var af hálfu Reykjavíkurbæjar áfrýjað til Ríkisskattanefndar, er kvað upp úrskurð þess efnis, að útsvarið skyldi hækka á ný um kr. 392.900.00, en samkvæmt því varð útsvar gjörðarþola fyrir árið 1960 alls kr. 3.094.400.00. Þar eð gjörðarþoli hefur neitað að greiða hækkun útsvarsins samkvæmt úrskurði Ríkisskattanefndar, þ. e. kr. 392.900.00, hefur borgarstjórinn í Reykjavík f. h. bæjarsjóðs krafizt þess, að lögtak verði látið fara fram í eignum gjörðarþola til tryggingar framangreindri útsvarskröfu ásamt vöxtum og kostnaði.

Umboðsmaður gjörðarþola hefur mótmælt framangreindri útsvarskröfu og gert þær kröfur í málinu, að synjað verði um framgang hinnar umbeðnu lögtaksgjörðar og að gjörðarbeiðanda verði gert að greiða gjörðarþola málskostnað að mati réttarins.

Mótmæli sín og kröfur reisir umboðsmaður gjörðarþola á því, að eigi hafi verið heimilt að leggja á gjörðarþola við niðurjöfnun útsvara hér í bæ árið 1960 2.5% veltuútsvar af heildarandvirði landbúnaðarafurða, framleiddra innanlands og seldra í umboðssölu, ef veltuútsvarið yrði með þeim hætti hærra en samsvavar 2% af umboðslaunum, sem gjörðarþoli hafi fengið fyrir sölna. Hafi heildarandvirði nefndra vara numið kr. 218.716.559.00, en umboðslaunin numið kr. 4.622.982.00. Hefur umboðsmaður gjörðarþola vísað um þetta til 8. gr. laga nr. 43/1960, 2. mgr. og fyrri málsl. 3. mgr. sömu lagagreinar. Kveður nefndur umboðsmaður, að á undanförunum árum hafi niðurjöfnunarnefnd Reykjavíkur lagt 2% veltuútsvar á umboðslaunatekjur vegna sölu innlendra afurða, bæði landbúnaðar- og sjávarafurða, og sé sú álagning í samræmi við reglur um álagningu útsvara í Reykjavík ár 1959, sem prentaðar hafi verið sem fylgiskjal greinargerðar fyrir frumvarpi til laga nr. 43/1960. Hefur nefndur umboðsmaður og getið þess, að við niðurjöfnun 1960 hafi Ost- og smjörslunni s.f. hér í bæ verið gert að greiða veltuútsvar, 2% af umboðslaunum, en fyrirtæki þetta hafi innlendar landbúnaðarafurðir, þ. e. mjólkurafurðir í umboðssölu. Það sé og ljóst, að 2. mgr. 8. gr. laga nr. 43/1960 hafi eigi verið ætlað að haggja meginreglu fyrri málsl. 3. mgr. sömu lagagreinar, og af því leiði,

að óheimilt hafi verið að leggja á umboðssölu gjörðarpöla á landbúnaðarafurðum veltuútsvar, 2.5% af heildarandvirði þeirra, ef útsvarsupphæðin færi með þeim hætti fram úr þeirri fjárhæð, sem orðið hefði samkvæmt álagningarreglunum 1959, þ. e. 2% af umboðslaununum. Til stuðnings framangreindum sjónarmiðum hefur umboðsmaður gjörðarpöla vísað til sératkvæðis eins nefndarmanns í Ríkisskattaneftnd, dskj. nr. 4.

Umboðsmaður gjörðarbeiðanda hefur í greinargerð sinni og við munnlegan flutning málsins mótmælt framangreindum kröfum og sjónarmiðum umboðsmanns gjörðarpöla. Hefur hann haldið því fram, að heimilt hafi verið samkvæmt 2. mgr. 8. gr. laga nr. 43/1960 að ákvarða útsvar gjörðarpöla 2.5% af heildarsölu gjörðarpöla af framangreindum vörum í umboðssölu, enda ríði það á engan hátt í bág við fyrri málsl. 3. mgr. sömu lagagreinir, þar eð ekkert útsvar hafi verið lagt á gjörðarpöla hér í bæ árið 1959, en hins vegar hafi verið lagt þá á annan atvinnurekstur hliðstæðan eftir sömu reglum og 1960. Gjörðarþoli hlíti því um álagningu útsvarsins 1960 réttilega sömu reglum og annar hliðstæður atvinnurekstur. Sé því ljóst, að niðurjöfnunarneftnd og Ríkisskattaneftnd hafi eigi með umræddri álagningu og hækkuð útsvarsins farið út fyrir leyfileg mörk. Því beri að leyfa framgang lögtaksgjörðarinnar.

Aðiljar hafa lagt málið undir úrskurð réttarins.

Samkvæmt því, sem að framan greinir, er það meginefni þessa máls og það, sem um er deilt, hvort heimilt hafi verið að lögum að leggja á gjörðarpöla við niðurrjöfnun í Reykjavík árið 1960 2.5% veltuútsvar af heildarandvirði landbúnaðarafurða, framleiddra innanlands og seldra í umboðssölu, eða hvort ákvarða hefði átt útsvarið 2% af umboðslaunum þeim, sem gjörðarþoli fékk fyrir sölu á sömu vörum. Umboðsmaður gjörðarpöla hefur haldið því fram, að óheimilt hafi verið að ákvarða útsvarið eftir hinni fyrrgreindu reglu um 2.5% af heildarandvirði framangreindra landbúnaðarafurða, ef veltuútsvarið yrði með þeim hætti hærra en sem svarar 2% af umboðslaunum gjörðarpöla fyrir sölu á framangreindum vörum. Hefur hann í þessu efni vísað til fyrri málsl. 3. mgr. 8. gr. laga nr. 43/1960.

Á þetta sjónarmið umboðsmanns gjörðarpöla getur rétturinn eigi fallt. Í 8. gr. laga nr. 43/1960 segir svo: „Útsvar af landbúnaðarafurðum, framleiddum innanlands og seldum í umboðssölu, má eigi meiru nema en 2½% af heildarveltu,“ og í fyrri málsl. 3. mgr. sömu lagagreinir segir: „Útsvar á veltu

má ekki nema hærri hundraðshluta, miðað við tegund gjaldstofns, en hann var á hverjum stað árið 1959 — —.“ Í 2. mgr. nefndrar lagagreinar er að áliti réttarins fólgin fortakslaus heimild til þess að ákvarða útsvar gjörðarþola ár 1960 2.5% af heildarveltu hans á framangreindum vörum, enda verður ekki séð, að fyrri málsl. 3. mgr. nefndrar lagagreinar takmarki þá heimild, eftir atvikum, að því er snertir umrætt útsvar gjörðarþola, enda ekkert útsvar á hann lagt hér í bæ árið 1959, en hins vegar lagt þá útsvar á annan atvinnurekstur hér, hliðstæðan, eftir sömu reglum og árið 1960 (sbr. rskj. nr. 14 og 16) og gjörðarþoli því réttilega, að áliti réttarins, látinn hlíta sömu reglu og annar hliðstæður atvinnurekstur hér um útsvarsálagninguna 1960. Verður rétturinn því að fallast á það sjónarmið umboðsmanns gjörðarbeiðanda, að niðurfjöfnunarnefnd og Ríkisskattanefnd hafi eigi með umræddri álagningu og hækkun útsvars gjörðarþola farið út fyrir leyfileg mörk og útsvarið sé því réttilega á gjörðarþola lagt.

Samkvæmt þessu þykir verða að leyfa framgang hinnar umbeðnu lögtaksgjörðar á ábyrgð gjörðarbeiðanda. Af því leiðir, að málskostnaðarkrafa gjörðarþola verður eigi tekin til greina.

Því úrskurðast:

Hin umbeðna lögtaksgjörð á fram að ganga á ábyrgð gjörðarbeiðanda. — Málskostnaðarkrafa gjörðarþola er eigi tekin til greina.

Föstudaginn 23. marz 1962.

Nr. 4/1962.

Ákærvaldið

(saksóknari ríkisins, Valdimar Stefánsson)

gegn

Donald Lister (Guðjón Steingrímsson hdl.).

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Landhelgisbrot. Ásiglingartilraun á varðskip.

Dómur Hæstaréttar.

I.

Eftir uppsögu héraðsdóms hefur Friðrik V, Ólafsson,